27.4.2018 VVTDno-2018-289

YHDENVERTAISUUS
VALTUUTETTU
DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUOĐAÁITTARDEADDJI

Eduskunta
Lakivaliokunta

Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus: ihmiskauppa

Yhdenvertaisuusvaltuutettu kiittää mahdollisuudesta tarkentaa ihmiskaupan uhrien auttamista koskevaan lainsäädäntöön ja lainsoveltamiseen liittyviä kysymyksiä.

1. Tausta

Vuonna 2015 voimaan tulleet lainmuutokset ns. vastaanottolakiin valmisteltiin sisäministeriön maahanmuutto-osaston johdolla lainsäädäntöhankkeen ohjausryhmässä, jossa oli edustettuina viranomaisia ja kansalaisjärjestöjä. Myös yhdenvertaisuusvaltuutettu (silloinen vähemmistövaltuutettu) kutsuttiin asiantuntijaksi ohjausryhmään. Ohjausryhmän jäsenet olivat asiakysymyksistä ja ihmiskaupan uhrien auttamista koskevista ratkaisuehdotuksista hyvin erimielisiä, ja monet eduskunnassa kuulluista asiantuntijoista, ml. yhdenvertaisuusvaltuutettu, epäili, ettei ehdotetuilla lainsäädäntömuutoksilla onnistuta ratkaisemaan ihmiskaupan uhrien auttamisessa jo tällöin identifioituja haasteita.

Ihmiskaupan vastaisessa toiminnassa esiintyneet haasteet liittyivät ennen kaikkea Suomessa seksuaalisesti hyväksikäytettyjen ihmiskaupan uhrien vähäiseen ohjautumiseen viranomaisavun piiriin ja uhrien eriarvoiseen kohteluun siitä riippuen, kumpi viranomaistaho, Joutsenon vastaanottokeskus vai kunnat, on vastaanottolain mukaan vastuussa ihmiskaupan uhrien auttamistoimien järjestämisestä. Kuten Yhdenvertaisuusvaltuutetun ja Euroopan kriminaalipolitiikan instituutin (HEUNI) yhteistyössä tekemä TEAS-selvitys osoittaa, 2015 voimaan tulleet lainmuutokset eivät ainakaan merkittävältä osin ole ratkaisseet näitä haasteita.

Selvitys osoittaa, että auttamisen ja rikosprosessin välinen kiinteä kytkös näyttää estävän uhrien ohjautumista auttamisjärjestelmään. Kiinteä kytkös rikosprosessiin liittyy yhtäältä ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän ilmoitusvelvollisuuteen esitutkintaviranomaisille kaikista auttamisjärjestelmään otetuista asiakkaista. Vastaanottolain 36 §:ssä todetaan,

että toipumisajan päätyttyä Joutsenon vastaanottokeskuksen johtajalla on velvollisuus ilmoittaa salassapitosäännösten estämättä poliisille ihmiskaupan uhrista ja päätöksestä, jolla uhri on otettu auttamisjärjestelmään, sekä 37 §:ssä tarkoitetut välttämättömät tiedot.

Lainsäännös johtaa siihen, että auttamisjärjestelmään ohjautuu pääasiassa jo valmiiksi viranomaisten tiedossa olevia ihmiskaupan uhreja. Ne uhrit, jotka pelkäävät tekijöitä ja rikoksen ilmitulon aiheuttamia seurauksia itselleen tai läheisilleen, eivät valtuutetun tietojen ja TEAS-selvityksen perusteella uskalla hakeutua auttamisjärjestelmään. Syynä on se, ettei nykyinen lainsäädäntö ja sen soveltamiskäytäntö tosiasiassa mahdollista aitoa harkintaa, vaan tieto asiakkaasta menee toipumisajan päätyttyä väistämättä poliisille. Selvitys esittää muutosta toipumisaikaa koskevaan säännökseen (suositus 7).

Toisaalta auttamisen kiinteä yhteys rikosprosessiin liittyy siihen, että oikeuden auttamistoimiin katsotaan lähes automaattisesti päättyvän, jos rikosprosessi ei ala tai etene tai pääty juuri ihmiskauppanimikkeellä. Tähän palataan seikkaperäisemmin muistiossa jäljempänä.

Selvitys osoittaa lisäksi, ettei vastaanottolakiin perustuva ns. kaksijakoinen auttamismalli näytä toimivan käytännössä. Vastaanottolaissa auttamisjärjestelmällä tarkoitetaan järjestelmää, jonka puitteissa ihmiskaupan uhrien auttaminen järjestetään. Suomessa kunnat vastaavat niiden ihmiskaupan uhrien auttamisesta, joilla on kotikunta Suomessa. Joutsenon vastaanottokeskus vastaa niiden ihmiskaupan uhrien auttamistoimien järjestämisestä, joilla ei ole kuntapaikkaa.

TEAS-selvitys osoittaa, että vastaanottolaki toimii heikosti, koska kuntien sosiaali- ja terveystoimien henkilöstö ei tunne vastaanottolakia, eikä heitä ole ohjeistettu lainsoveltamisesta. Kyse on pohjimmiltaan siitä, että vastaanottolaki on sisäministeriön hallinnonalan laki, mutta lainsoveltamisesta on osin vastuussa sosiaali- ja terveysministeriön alainen hallinto ja kunnat, joiden tekemää työtä rakenteet eivät tällä hetkellä selvityksen mukaan riittävästi tue. Vastaanottolakia sovelletaan käytännössä kunnissa heikosti, minkä johdosta ihmiskaupan uhrien oikeus auttamistoimiin ei aina toteudu.

2. Lainsäädäntö ja sen soveltamiskäytäntö: ottamispäätökset

Auttamisjärjestelmään ottamista koskeva päätös tehdään vastaanottolain 35 §:n perusteella. Säännöksen mukaan auttamisjärjestelmään esitetty henkilö (esittäminen vastaanottolain 34 §) otetaan auttamisjärjestelmään, jos olosuhteiden perusteella arvioidaan, että kyseessä voi olla ihmiskaupparikoksen uhri ja hän on auttamistoimien tarpeessa. Perusteet auttamisjärjestelmään ottamiselle ovat samat siitä riippumatta, onko uhri ulkomaalainen vai suomalainen tai mikä hänen ulkomaalaisoikeudellinen statuksensa on. Hallituksen esityksessä todetaan, että kynnys auttamisjärjestelmään pääsemiseksi on matala (HE 266/2014, s. 31). Päätös tehdään henkilön oman uskottavaksi arvioidun kertomuksen ja esityksessä esiin tuotujen seikkojen perusteella.

TEAS-selvitys osoittaa haasteita olevan auttamisjärjestelmään ottamista koskevassa päätöksenteossa. Auttamisjärjestelmä ei aina tapaa järjestelmän asiakkaaksi esitettyjä uhreja silloinkaan, kun se tekee kielteisen päätöksen järjestelmään ottamisesta. Selvityksessä epäillään päätöksentekoprosessin asianmukaisuutta, jos hakijan uskottavuuden arviointi perustuu ainoastaan kirjallisen viranomaisaineistoon. Valtuutetun asiakastyön kautta saaman tiedon mukaan auttamisjärjestelmä ei aina päätöksenteossaan näytä arvioivan uhrin tai tämän lasten avun tarvetta, vaan perustaa päätöksensä ihmiskaupan uhriksi joutumisen ja siitä johtuvien seurausten sijasta muihin esimerkiksi maahantuloon ja matkantekoon liittyviin seikkoihin. Tämä olisi huomattavasti perustellumpaa, jos kyse olisi ulkomaalaislain mukaisesta oleskelulupaperusteiden uskottavuuden arvioinnista.

Toisaalta selvitys osoittaa, että auttamisjärjestelmään pääsemisen kynnys saattaa tosiasiassa nousta korkeammalle kuin mitä laki edellyttää myös siitä syystä, että auttamisjärjestelmä näyttää aineiston perusteella usein tekevän ottamispäätöksen vasta saatuaan asiakirjoja esimerkiksi Maahanmuuttovirastolta ja esitutkintaviranomaisilta. Tätä ei laki tai sen esityöt edellytä päätöksenteon perusteeksi, vaan ko. oikeuslähteissä todetaan, että auttamisjärjestelmään pääsemisen kynnyksen tulee olla matala ja päätöksenteon tulee perustua hakijan omaan kertomukseen ja esityksessä esiin tuotuihin seikkoihin. Asiassa on tärkeää huomata se, että auttamisjärjestelmään pääsemisen kynnys on Suomessa moniin muihin EU-maihin verrattuna korkea jo siitä syystä, että ihmiskaupan uhrien auttaminen on Suomessa viranomaisten vastuulla. Suuressa osassa Eurooppaa valtiot ovat antaneet ihmiskaupan uhrien auttamisen kansalaisjärjestöjen tehtäväksi.

Kynnystä auttamisjärjestelmään pääsemiseksi näyttää nostavan myös se, mitä rikosnimikettä esimerkiksi poliisi esitutkintaa käynnistäessään käyttää. Tämä saattaa olla sekä lainsäädäntöön että lainsoveltamiseen liittyvä ongelma. Lain 35 §:n sanamuoto edellytyksestä ”ihmiskaupparikoksen uhrista” saattaa tosiasiassa nostaa auttamisjärjestelmään pääsyn kynnystä. Rikosprosessin alkuvaiheessa voi olla vielä epäselvää, mikä rikosnimike valikoituu esitutkinnan tai syyteharkinnan pohjaksi. Tiedossa on useita tapauksia, joissa tutkinta on alkanut jonakin muuna rikoksena, mutta asiasta on myöhemmin nostettu syytteet ihmiskaupasta. Tiedossa on lisäksi ainakin yksi tapaus, jossa vasta tuomioistuimen pääkäsittelyn yhteydessä syyte on muuttunut ihmiskaupaksi ja asiassa on saatu langettava ihmiskauppatuomio (KKO). Tällaisissa tilanteissa uhri saattaa jäädä viranomaisavun ulkopuolelle.

3. Lainsäädäntö ja sen soveltamiskäytäntö: poistamispäätökset

Auttamisjärjestelmästä poistamisen osalta laki on tulkinnanvarainen. Asiasta säädetään vastaanottolain 38 f §:ssä. TEAS-selvityksessä katsotaan, että lainkohtaa voitaisiin tulkita niin, että ihmiskaupan uhrin avun tarpeelle annettaisiin poistamispäätöstä tehdessä nykyistä enemmän merkitystä. Laissa säädetään, että auttamisjärjestelmä tarvittaessa tekee uhrin henkilökohtaisesta tilanteesta *kokonaisarvion* tehdessään poistamispäätöstä, ja ensimmäisenä ns. poistamisperusteena on se, *ettei uhri ole enää auttamistoimien tarpeessa*.

Kuten kuulemisessa ja asiantuntijoiden lausunnoissa on tullut esiin, ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä asiassa toimivaltaisena viranomaisena ja päätöksentekijänä tulkitsee lakia suoraviivaisesti ja tiukasti. Auttamisjärjestelmä soveltaa lakia niin, että oikeus auttamisjärjestelmän auttamistoimiin päättyy rikosprosessin päättyessä tai jatkuessa jonakin muuna kuin ihmiskaupparikoksena esimerkiksi seksuaalirikoksina, parituksena tai kiskonnantapaisena työsyrjintänä. TEAS-selvityksen asiakaskirjauksia koskeva aineisto osoittaa, että auttamisjärjestelmä ryhtyy valmistelemaan asiakkaan poistamista viranomaisavun piiristä lähes välittömästi sen jälkeen, kun järjestelmä saa tiedon siitä, että asiaa ei tutkita ihmiskauppanimikkeellä. Auttamisjärjestelmä ei selvityksen aineiston (ml. auttamisjärjestelmän työntekijöiden haastattelut) mukaan arvioi uhrin avun tarvetta tai tarvittaessa tee kokonaisarviota uhrin henkilökohtaisesta tilanteesta. Selvityksen mukaan haastatellut rikosprosessitoimijat pitävät tilannetta haastavana, ja toivoivat siihen muutosta.

Lisäksi vastaanottolain auttamisjärjestelmästä poistamista koskevan lainkohdan (kohta 3) sanamuoto on jossain määrin ongelmallinen, koska lähtökohtaisesti esitutkintaviranomaiset eivät tee päätöstä siitä, onko tutkinnan kohteena olleessa menettelyssä kyse ihmiskaupasta. Esitutkintaviranomaiset arvioivat saadun näytön perusteella sitä, onko asialla edellytyksiä edetä syyteharkintaan ja sieltä edelleen tuomioistuimeen. Usein kyse on näytön riittävyyden arvioinnista rikosprosessin menestymisen kannalta sekä jossain määrin myös esitutkintaresurssien kohdentamisesta niihin rikoksiin, joilla arvioidaan olevan parhaimmat mahdollisuudet edetä rikosprosessissa langettavaan tuomioon saakka. Jos epäiltyä tekijää ei tavoiteta tai muuta näyttöä kuin asianomistajan kertomus ei ole saatavilla, saattaa esitutkinta päättyä tai syytettä ei nosteta (ainakaan ihmiskaupparikoksesta). Tästä huolimatta ihmiskaupparikos on saattanut tapahtua, ja uhri voi olla hyvinkin akuutin avun tarpeessa. Selvityksen mukaan tällä ei kuitenkaan ole merkitystä auttamisjärjestelmän päätöksenteossa. Auttamisjärjestelmästä on selvityksen aineiston perusteella poistettu myös sellaisia henkilöitä, jotka ovat hyväksikäytöstä ja väkivallasta johtuen olleet päätöksentekohetkellä tahdonvastaisessa hoidossa tai muutoin intensiivisen avun tarpeessa.

4. Lainsäädäntö ja sen soveltaminen: varsinainen tunnistaminen

Vastaanottolain 38 §:n 3 momentin perusteella käytännössä vain ulkomailla uhriksi joutuneiden osalta auttamisjärjestelmä voi tehdä varsinaisen tunnistamispäätöksen. Varsinaisen tunnistamisen oikeusvaikutuksena on se, että uhrin oikeus auttamisjärjestelmän auttamistoimiin jatkuu. Lainkohdan mukainen toinen auttamisjärjestelmälle osoitettu tunnistamistilanne tulee käytännössä kyseeseen äärimmäisen harvoin, koska esitutkintaviranomaiset tai syyttäjät eivät yleensä tee lainkohdassa tarkoitettuja päätöksiä. He eivät päätöksissään yleensä ota kantaa siihen, onko kyse ihmiskaupasta, vaan keskeyttävät tutkinnan, lopettavat sen tai jatkavat tutkintaa jollakin muulla nimikkeellä, jos esimerkiksi riittävää näyttöä ihmiskaupparikoksesta ei ole saatavilla.

Lainvalmisteluvaiheessa varsinaista tunnistamista koskevaa lainsäännöstä pidettiin tarpeettoman rajoittavana. Keskeinen haaste on se, että auttamisjärjestelmällä on parem-

mat mahdollisuudet tunnistaa asiakkaansa varsinaisesti ihmiskaupan uhriksi, jos hän joutunut ihmiskaupan uhriksi ulkomailla. Suomessa uhriksi joutuneiden osalta käytännössä ainoana tunnistajatahona ovat rikosprosessitoimijat. Kuten edellä on todettu, auttamisjärjestelmä soveltaa vastaanottolakia heidän osaltaan niin, että oikeus auttamisjärjestelmän auttamistoimiin päättyy, jos ihmiskauppa nimikkeenä poistuu tai vaihtuu jossakin vaiheessa rikosprosessia esimerkiksi näytön puutteen vuoksi. Varsinainen tunnistamissäännös asettaa uhrit eriarvoiseen asemaan keskenään siitä riippuen, missä auttamisjärjestelmän asiakas on joutunut ihmiskaupan uhriksi.

Huomionarvoista asiassa on se, ettei varsinaisella tunnistamisella ole oikeusvaikutuksia esimerkiksi ulkomaalaislain mukaisissa turvapaikka- ja oleskelulupaprosesseissa, vaikka asia voidaan prosessissa ottaa huomioon asiaan vaikuttavana tosiseikkana. Suomesta käännytetään ihmiskaupan uhreiksi auttamisjärjestelmän varsinaisesti tunnistamia ihmiskaupan uhreja niihin maihin, joissa he ovat joutuneet ihmiskaupan uhreiksi. He eivät siis ole saaneet esimerkiksi oleskelulupaa Suomesta, koska kynnys jatkuvan ihmiskauppaluvan myöntämiselle on asettunut korkealle. Vaikka auttamisjärjestelmä olisi varsinaisesti tunnistanut asiakkaansa ihmiskaupan uhriksi, ulottuvat päätöksen oikeusvaikutukset avun jatkumisen muodossa vain siihen asti, kun Maahanmuuttovirasto on tehnyt päätöksen asiakkaan turvapaikka- ja oleskelulupahakemukseen.

5. Auttamisen ja rikosprosessin kytköksen seurauksen ohjautuvuuteen

TEAS-selvityksen mukaan auttamisen ja rikosprosessin välinen kiinteä kytkös vaikuttaa kielteisesti uhrien hakeutumiseen auttamisjärjestelmään. Asiaan vaikuttaa myös se, että valtakunnallisesti esitutkintojen laatu on epätasaista, minkä seurauksena uhrien ja heitä auttavien kansalaisjärjestöjen luottamus auttamisjärjestelmän ja rikosprosessitoimijoiden kykyyn yhtäältä tukea ja auttaa uhreja ja toisaalta tuottaa rikosvastuuta (yhdenvertaisesti) kautta maan ei ole korkea. Ylipäätään avun saannin sitominen rikosprosessin tehokkuuteen näyttää ongelmalliselta myös esimerkiksi seksuaalirikosten näkökulmasta. Erään suomalaisen tutkimuksen mukaan (Piispa et. al.: Usko toivo ja hakkaus, 1998) vain 10 % raiskauksista tulee poliisin tietoon, ja näistä vain 15 % päätyy langettavaan tuomioon (Kainulainen teoksessa Sukupuolistunut väkivalta, 2017).

Toisaalta ohjautuvuutta auttamisjärjestelmään heikentää se, että tieto auttamisjärjestelmän asiakkaasta menee väistämättä esitutkintaviranomaisille, päättipä auttamisjärjestelmään hakeutunut ja siihen päässyt uhri mitä tahansa. Selvityksen mukaan monet uhrit tekevät tästä syystä päätöksen, etteivät he hakeudu viranomaisavun piiriin. Rikosprosessitoimijoiden huoli siitä, että esitutkintaviranomaiset eivät ajan kulumisen vuoksi saa selvitettyä ko. rikoksia, on ymmärrettävä ja jaamme sen. On kuitenkin eri asia, jos uhreja kannustetaan tekemään rikosilmoitus kuin jos heidät siihen painostetaan siihen avunsaannin jatkumisella. Tämä ei selvityksen aineiston mukaan ole omiaan herättämään sellaista luottamusta auttamisjärjestelmää kohtaan, että erityisesti seksuaalisesti hyväksikäytetyt ja tekijöitä pelkäävät uhrit uskaltaisivat hakeutua viranomaisavun piiriin. Nämä uhrit jäävät selvityksen mukaan kansalaisjärjestöjen rajallisen avun piiriin. Myös raiskaus ja pahoinpitely ovat virallisen syytteen alaisia rikoksia, mutta eivät Helsingissä toimiva

SERI-keskus tai turvakodit tee oma-aloitteisesti ilmoitusta esitutkintaviranomaisille asiakastaan koskevassa rikosasiassa ennen kuin uhri itse on siihen valmis.

On tärkeää huomata, ettei auttamisen ja rikosprosessin välinen kiinteä yhteys ole täysin kansallisessa päätäntävallassa sikäli, että esim. EU:n ihmiskauppadirektiivi ja Euroopan neuvoston ihmiskauppayleissopimus kieltävät sen, että auttaminen olisi ehdollista uhrin halusta todistaa häntä koskevassa rikosasiassa. Suomen oikeusjärjestelmän näkökulmasta määräyksiä on tulkittava niin, ettei rikosprosessiin ryhtymistä ylipäätään tule asettaa auttamisen ehdoksi (ks. kertomus s. 93-94).

Erityisen haastavaksi ihmiskaupan uhrien tilanteen Suomessa tekee se, että kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuudet auttaa viranomaisavun ulkopuolelle jääviä uhreja on rajallinen. Järjestöille on tämän vuoden alusta ohjattu resursseja yhteisvastuukeräyksen kautta, mutta rahoitus on väliaikainen, eikä järjestöillä ole varsinaisesti roolia virallisessa auttamisjärjestelmässä muutoin kuin avun piiriin esittäjänä ja auttamisjärjestelmässä olevien uhrien palveluiden tuottajana auttamisjärjestelmän kanssa niin sovittaessa. Järjestöt ovat pitäneet ongelmallisena, ettei tästä tukityöstä välttämättä järjestöille makseta.

Lainsäädäntöä voi syystä pitää epäselvänä ja tulkinnanvaraisena. Sääntely on myös uhrin näkökulmasta haasteellinen siksi, että uhrin tilanne ja oikeudet voivat muuttua viranomaisen päätöksellä missä tahansa prosessin vaiheessa. Tämä lisää prosessin ennakoimattomuutta ja saattaa vähentää ihmiskaupan uhrien halukkuutta ohjautua viranomaisavun piiriin. Lainsäädäntö on pirstaloitunutta, minkä vuoksi selvityksessä ja valtuutetun kertomuksessa suositellaan erillislain säätämistä.

6. Tilastotietoa ottamis- ja poistamispäätöksistä

Ottamis- ja poistamispäätökset	
2016	
myönteiset	134
kielteiset	41
2015	
myönteiset	52
kielteiset	21
2014	
myönteiset	47
kielteiset	19
2014 - 2016	
myönteisiä yht.	237
kielteisiä yht.	81

Myönteisten päätösten perusteet

2016		
rikostutkinta	33	25 %
olosuhteet	101	
2015		
rikostutkinta	21	40 %
olosuhteet	31	
2014		
rikostutkinta	13	28 %
olosuhteet	34	

Hyväksikäyttötarkoitus, yhteensä myönteiset päätökset

seksuaalinen hyväksikäyttö	90
työvoiman hyväksikäyttö	78
pakkoavioliitto	18
kotiapulainen	16
rikollisuuteen pakottaminen	6
elinkauppa	2
muu	6
rikostutkinnan takia asiakkaaksi otetut	16

Hyväksikäyttötarkoitus, yhteensä kielteiset päätökset

seksuaalinen hyväksikäyttö	35
työvoiman hyväksikäyttö	19
pakkoavioliitto	3
kotiapulainen	4
rikollisuuteen pakottaminen	3
muu	11
rikostutkinnan takia asiakkaaksi otetut	1
laiton adoptio	4

Kielteisten päätösten perusteet	25

uskottavuus	
historiallinen uhri	9
ei ihmiskauppaa	33
hakijan vapautta ei rajoitettu riittävällä tavalla	15
muu	3

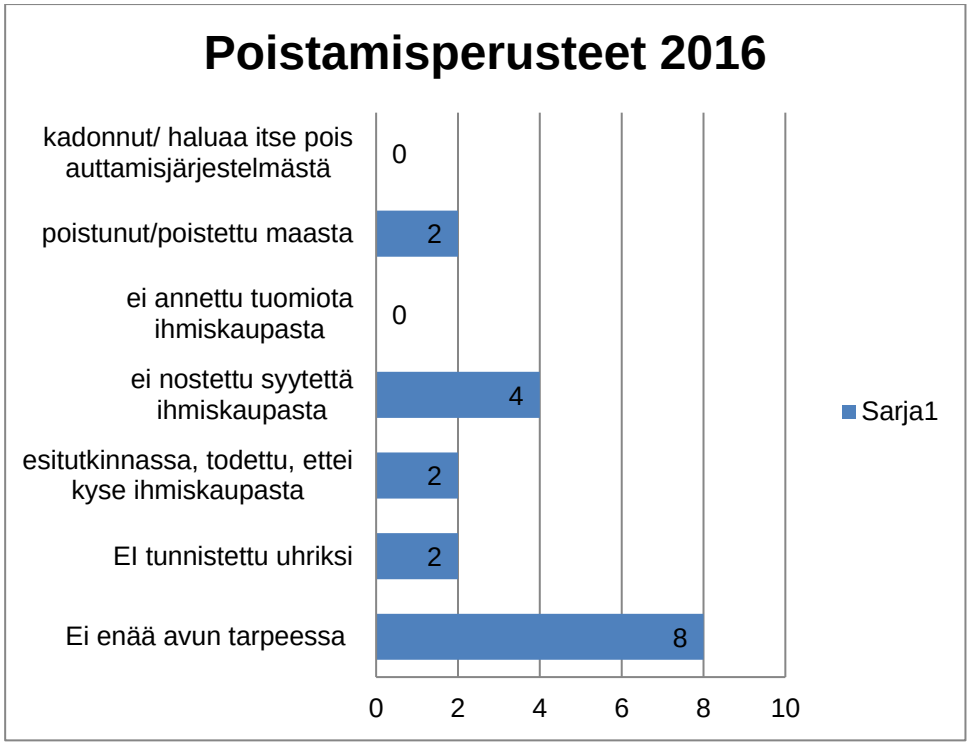

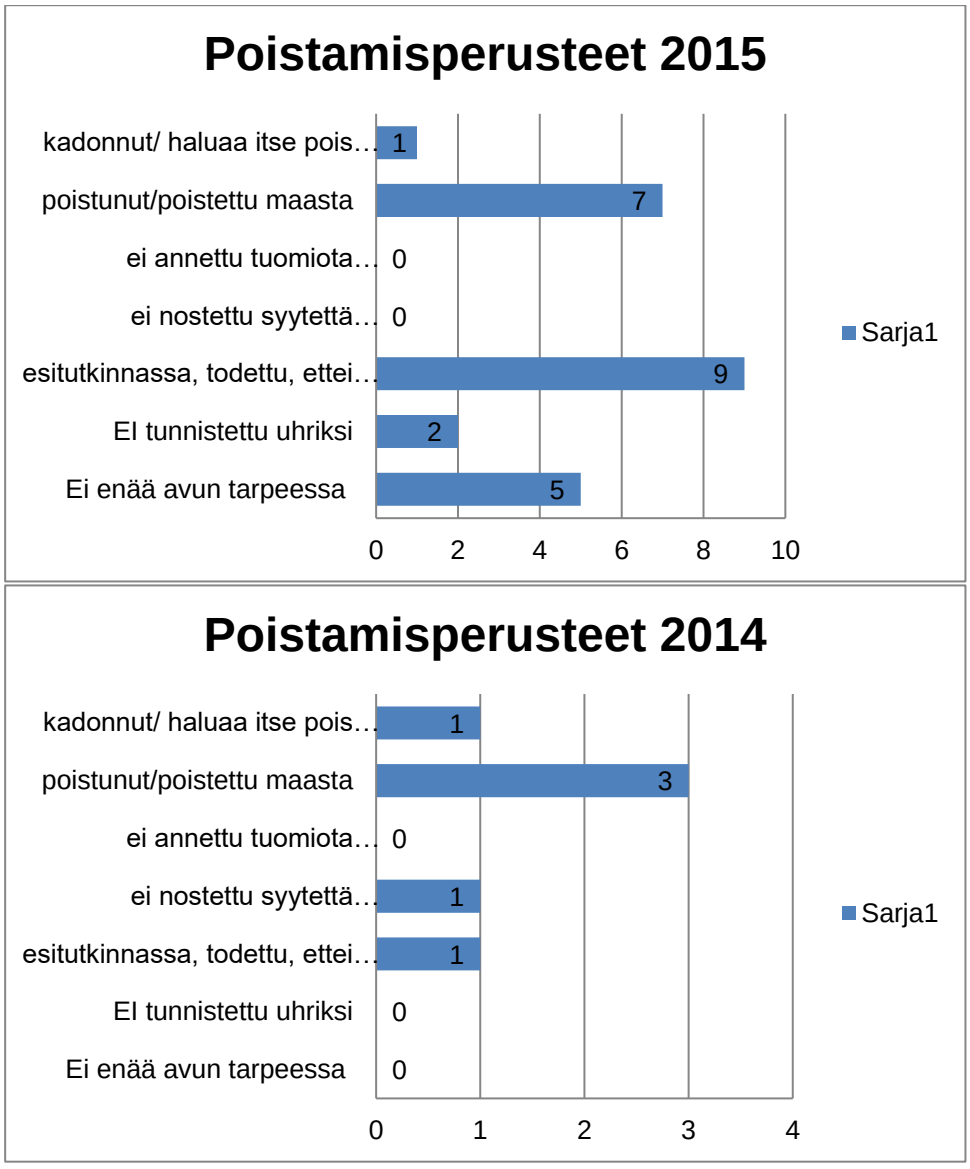

TEAS-selvityksen aineistossa oli yhteensä 48 poistamispäätöstä. Vuonna 2017 auttamisjärjestelmä teki yhteensä 49 poistamispäätöstä. Heidän osaltaan ei ole tutkittua tietoa poistamisperusteista, mutta auttamisjärjestelmän mukaan heidät on poistettu seuraavilla perusteilla: asiakas on kadonnut 5; asiakas on poistunut maasta itse: 2; avustettu vapaaehtoinen paluu: 8, Dublin-vastuunmäärittämisasetuksen mukainen käännytys: 2; syyttäjä tai poliisi todennut ei rikosta/ei ihmiskaupparikosta: 7; käräjäoikeus todennut ei ihmiskaupparikosta: 2; auttamisjärjestelmä päättänyt olla tekemättä varsinaista tunnistamispäätöstä: 6; auttamisjärjestelmä arvioinut ettei asiakkaalle: 17.

Tilastotietoa järjestöiltä (Monika-Naiset liitto ry, Pakolaisneuvonta ry, Pro-tukipiste ry, Rikosuhripäivystys) heidän alkuvuoden 2018 aikana esitunnistamistaan ihmiskaupan uhreista. Yhdeksän kahdestakymmenestä on halunnut hakea ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään.

Määrä: 20 henkilöä

Sukupuoli: mies 13, nainen 7

Ikä: kaikki ovat aikuisia (yli 18-vuotta)

Lähtömaa: EU-kansalainen (muu kuin Suomen) 4; EU/Scengen-maan ulkopuolelta: 16

Oleskelustatus: OL/rekisteröinti Suomeen: 5; OL toiseen EU-maahan: 3; TPH 10; paperiton: 2.

Hyväksikäytön muoto (osalla uhreista useampia hyväksikäytön muotoja): työperäinen 7, seksuaalinen hyväksikäyttö (prostituutioon pakottaminen) 8, muu seksuaalinen hyväksikäyttö 9, rikolliseen toimintaan pakottaminen 3.

Missä hyväksikäyttö tapahtunut: Suomi 14; Muu EU-maa: 2; EU:n ulkopuolella: 6

Miten edennyt (samalla vastaajalla voi olla valittuna useampi vaihtoehto):

Päätti hakea auttamisjärjestelmään: 9

Päätti tehdä rikosilmoituksen: 5

Ohjattiin muuhun palveluun: 8

Jäi harkitsemaan miten edetä: 8

Ei halunnut edistää asiaa tällä hetkellä: 6

Kontakti katkennut: 3

Syitä kieltäytyä asian edistämisestä viranomaisiin:

Pelko seurauksista: 7

Epäluottamus viranomaisia kohtaan: 3

Epäusko, että olisi turvassa: 3

Halu suojella epäiltyä: 2

Kertoi haluavansa unohtaa koko asian: 5

Ei halunnut kertoa: 1.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu **Kirsi Pimiä**

Ylitarkastaja **Venla Roth**